

Стенографски дневник

НА

5. заседание

Вторник, 15 февруари 1949 г.

Открито в 15 ч. 30 м.

Председателствувал подпредседателят Атанас Драгиев.

Секретари: Тодор Тихолов и Ефрем Митев

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.		Стр.
Съобщения:		имотите на преселниците-тракийци от Беломорска Тракия. (Първо и второ четене)	31, 32
Отпуски	31	2. За изменение и допълнение на чл. 51 от закона за техническата компетентност. (Първо четене)	32
Законопроекти	31	3. За изменение на наказателния закон. (Второ четене)	33
Полагане клетва от новоизбрания председател на Комисията за държавен контрол министър Димо Дичев	32	4. За трудово-производителните занаятчийски кооперации. (Второ четене)	33
Дневен ред:		Говорил докл. Стоян Сюлемезов	33
Законопроекти:		Дневен ред за следващото заседание	36
1. За изменение и допълнение на закона за връщане			

Председателствуваш Атанас Драгиев: (Звъни) Има нужното число народни представители. Обявявам заседанието за открито. (Отсъствуват: Александър Миленов, Александър Ковачев, Али Чепчиев, Ангел Бъчваров, Андрей Михайлов, Атанас Николов, Атанас Стефанов, Боню Пенчев, Борис Николов, Бочо Илиев, Васил Горанов, Васил И. Василев, Васил Милушев, Венера Клиничарова, Веселин Дашин, Вида Василева, Вичо Атанасов, Вълчо Цанков, Георги Георгиев, Георги Григоров, Георги Генов, Георги Михайлов Георгиев, Горан Ангелов, Господин Гочев, Грую Папукчиев, Деню Попов, д-р Димитър Хаджиев, Димитър Чорбаджиев, Димитър Греков, Димитър Милков, Димитър Паунов, Димитър Ненов, Димитър Котев, Димитър Стойков, Димитър Петров, Димо Костадинов, Дойчо Цолаков, Дочо Шишков, Елена Илмева, Енчо Стайков, Жейка Хардалова, Желю Тончев, Запрян Ташев, Иван Евтимов, Иван Попов, Иван Делев, Иван Бешев, Иван Зурлов, Иван Масларов, Иван Пенчев, Иван Мамирев, Иван Тодоров, Иван Чуков, Израел Майер, Илия Радков, Илия Кемалов, Илия Добрев, Исмаил Сарходжов, Йордан Попов, Йордан Костов, Йордан Маргенов, Йорданка Долапчиева, Кирил Христов, Костадин Велев, Костадин Ганев, Костадин Лазаров, Костадин Диклиев, Крум Миланов, Крум Милушев, Марин Шиваров, Мата Тюрнедкиева, Мустафа Билялов, Неделчо Шарабов, Недялка Душкова, Никола Минчев, Никола Айлъков, Никола Палагачев, Никола Янев, Нинко Стефанов, Петко Лалов, Петко Пеев, Петър Бабаков, Петър Бомбов, Петър Ковачев, Петър Панайотов, Петър Янчев, Руса Петкова, Сава Дълбоков, Слави Пушкарров, Сотир Колев, Спаска Воденичарска, Сребро Иванов, Стайо Василев, Стела Благоева, Стефан Бакърджиев, Стефан Ковачев, Стойне Лисийски, Стоян Паликрушев, Стоян Гюров, Тано Цолов, Тодор Атанасов, Тодор Янакиев, Трифон Тодоров, Христо Диконджоров, Христо Пунев, Цветан Гаджовски и Цоло Кръстев).

Съобщавам на другарите народни представители, че председателството е разрешило отпуск на следните народни представители: Власи Власковски — 3 дни, Господин Гочев — 4 дни, Динчо Ферелиев — 4 дни, Елена Гавраилова — 4 дни, Емилия Живкова — 2 дена, Дончо Дончев — 4 дни, Исмаил Сарходжов — 20 дни, Неделчо Шарабов — 4 дни, Нисим Исаков — 4 дни, Руса Петкова — 4 дни и Слави Пушкарров — 15 дни.

Съобщавам също на другарите народни представители, че в бюрото са постъпили следните законопроекти:

От Министерството на труда и социалните грижи — законопроект за учредяване «Фонд за подкрепа и грижи за българските занаятчии — ОЗИПС.»

От Министерството на народната отбрана — законопроект за допълнение на чл. 6 от наредбата-закон за отпускане помощи на семействата на убитите и починали военни чиновци и чиновници във войната срещу германците.

Тези законопроекти ще бъдат отпечатани и раздадени на другарите народни представители.

Пристъпваме към точна първа от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за изменение и допълнение на закона за връщане имотите на преселниците-тракийци от Беломорска Тракия.

Моля секретаря да го прочете.

Секретар Тодор Тихолов (к): (Чете)

МОТИВИ

към законопроекта за изменение и допълнение на закона за връщане имотите на преселниците-тракийци от Беломорска Тракия

Другари народни представители! Със закона за връщане имотите на преселниците-тракийци от Беломорска Тракия, публикуван в «Държавен вестник, брой 148, от 25 октомври 1947 г.», се допуска връщането на недвижими имоти, които преселниците бяха продали при заминаването им в Беломорието с частни договори. С този закон се постави за цел да бъдат ликвидирани всички спорове, възникнали по повод извършените частни продажби между продавачите-преселници и купувачите.

Необходимо е обаче в този закон да се направят някои изменения и допълнения, които са крайно наложителни от гледище на социална справедливост.

Цените на продадените недвижими имоти през време на отчуждаването са по-ниски от днешните цени на същите имоти. Много от купувачите, за да купят въпросните имоти, са продали собствени такива при тогавашната стойност на лева. Освен това при приложението на досегашния закон за някои места при връщането на отчуждените имоти е присъдено подобренията да бъдат заплатени по времето на тяхното извършване. При това положение, като не се взема под внимание днешната стойност на лева, крайно несправедливо е, на купувачите да се върнат само договорните суми и се заплатят подобренията, ако има такива. Констатирах се освен това и случаи, когато продавачите-преселници по занятие не са земеделци-стопани или макар и да са такива, притежават и други полски имоти, с които те надхвърлят средния тип частно трудово земеделско стопанство, а купувачите са безимотни и малоимотни земеделски стопани. Също така има преселници-продавачи, които освен отчуждените жилища помещения, притежават и други такива, в които са настанили семействата си, а купувачите са бездомници. При тези случаи нецелесъобразно е връщането на продадените имоти, тъй като целта на казания закон е да не останат без имоти и жилища преселниците, завръщайки се от Беломорието, и следователно законът не трябва да надхвърля тази цел.

За уреждането на повдигнатите въпроси е изготвен законопроект, с който се иска изменението и допълнението на закона за връщане имотите на преселниците-тракийци от Беломорска Тракия.

Като излагам горното, моля, другари народни представители, да обсъдите предложения законопроект и, ако се одобри, да го приемете и гласувате.

Гр. София, януари 1949 г.

Подпредседател на Министерския съвет и министър на земеделието:

Г. Трайков

ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение и допълнение на закона за връщане имотите на преселниците-тракийци от Беломорска Тракия

§ 1. Към чл. 1 се прибавя следната

«Забележка. Не подлежат на връщане непокрытите имоти, отстъпени с такива договори, ако продавачът-преселник не е земеделец по занятие или макар и да е такъв, към 25 октомври 1947 г. е притежавал друга земя повече от средния тип частно трудово стопанство. Ако преселникът не притежава земя до този размер, той може да иска да му се върне само толкова земя, колкото е необходимо, за да се допълни земята му до казания размер.

Не подлежат на връщане и жилищно помещение, ако продавачът-преселник към казаната дата е притежавал друго жилище в страната или ако той няма местожителство в местонахождението на този имот.

Купувач, който притежава собствени земи над средния тип земеделско стопанство или жилищно помещение, не може да се възползва от предходните две алинеи.»

§ 2. Към чл. 2 се прибавя следната

«Забележка. Купувачите в предходните два члена, които са върнали преселните жилищни помещения и ако нямат собствени такива, се одворяват с предимство по реда на закона за т. п. с.»

§ 3. Към чл. 3 се прибавя следната

«Забележка. Съдът, който е постановил влязлото в законна сила решение, може да го отмени или измени, за да го съобрази с алинея първа на чл. 1 и забележката към същия член, ако това се поиска от заинтересуваната страна в 6-месечен срок от влизането на този закон в сила.»

Председателстващ Атанас Драгиев: Моля докладчика да прочете предложението на законодателната комисия.

Докладчик Георги Божков (з): (Чете)

« П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

на законодателната комисия по законопроекта за изменение и допълнение на закона за връщане имотите на преселниците-тракийци от Беломорска Тракия

Комисията предлага на пленума на Великото народно събрание, горният законопроект да бъде гласуван и приет така, както е предложен от Министерския съвет, без изменения.

Председател на законодателната комисия: Д-р Ив. Дашов.»

Председателстващ Атанас Драгиев: Преди да пристъпим към разисквания по законопроекта, съгласно чл. 41 от Конституцията, ще бъде подведен под клетва председателят на Комисията за държавен контрол, др. министър Димо Дичев.

Моля др. министър да повтара думите, които ще произнесе. (Министър Димо Дичев полага установената клетва, след което подписва клетвения акт. Ръкоплескания)

По законопроекта няма записани оратори, затова ще пристъпим към гласуването му.

Моля ония другари народни представители, които приемат на първо четене законопроекта, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Министър Георги Трайков: Моля Събранието да приеме законопроекта и на второ четене, по спешност.

Председателстващ Атанас Драгиев: Има предложение от министъра на земеделието др. Георги Трайков, пред вид на това, че няма никакви разисквания по законопроекта, същият да бъде гласуван на второто четене, по спешност.

Моля ония другари народни представители, които са съгласни с това предложение на др. министър, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема

Моля докладчика да докладва законопроекта.

(Заглавието и §§ 1—3 на законопроекта, заедно с предложението на законодателната комисия, докладвани от докладчика на законодателната комисия Георги Божков, се приеха без изменение и без разисквания)

Пристъпваме към точка втора от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за изменение и допълнение на чл. 51 от закона за техническата компетентност.

Моля секретаря да го прочете.

Секретар Тодор Тихолов (н): (Чете)

« М О Т И В И

към законопроекта за изменение и допълнение на чл. 51 от закона за техническата компетентност

Уважаеми народни представители! Със 7. постановление на Министерския съвет, от 4 януари 1945 г., протокол № 3, обнародвано в «Държавен вестник», брой 30 от 1945 г., и чл. 51 от закона за техническата компетентност, обнародван в «Държавен вестник», брой 227 от 1946 г., се признава привилегия на лицата с висше и средно техническо образование, които са били четници, партизани, политически затворници,

интернирани по разни концентрационни лагери и военно мобилизираните след 9 септември 1944 г. в част, която е действувала на фронта, да бъдат освободени от стаж и държавен изпит.

Поради това, че в постановлението и закона не е уточнено ползуването от тази привилегия по време завършване на образованието, Върховният технически съвет при Министерството на строежите и пътищата, с протокол си № 11, от 11 октомври 1947 г., е отказал да признае въпросната привилегия на лица, завършили образованието си след влизане в сила на цитираното постановление, 7 февруари 1945 г., макар и да са отговаряли на останалите условия. По този повод бюрото на Президиума на Великото народно събрание в заседанието си от 4 ноември 1948 г., протокол № 6, издаде тълкувателно решение в смисъл, че по силата на казания закон и постановление освобождават се от стаж и държавен изпит лицата, които са били четници, партизани и пр., независимо от това кога са завършили образованието си — преди или след като са били четници и пр. и преди или след влизане в сила на въпросното постановление на Министерския съвет.

Действително цитираните постановление на Министерския съвет и закон са имали пред вид признаване на привилегията не само на лицата, които са имали завършено образование, но и на лицата, които ще завършат образованието в бъдеще, защото еднакво и едините и другите са заслужили с участието си в народоосвободителното движение и отечествената война. При сегашната обстановка обаче, с оглед на изменилилите се условия, неограниченото по време ползуване на въпросната привилегия се явява неоправдано, тъй като привилегията се дава както за заслугата с участието в народоосвободителното движение и отечествената война, така и поради възпрепятстване с това за първите на време да положат стажа и държавния си изпит, а за вторите — да довършат образованието си.

При това положение неоправдано ще бъде от тази привилегия да се ползват в бъдеще безсрочно и лица, макар да отговарят на другите условия, които първоначално ще почнат да следват и изобщо не са били възпрепятствувани нито в стажа и държавния изпит, нито в образованието си. Уместно е следователно да бъде преустановено безсрочното ползуване от казаната привилегия, като това се ограничи в един период, обгръщащ възможно само лицата, които действително имат основание да се ползват от привилегията, а именно лицата, които са завършили или ще завършат образованието си до края на 1950 г. Това е и целта на предлагания законопроект.

Като излагам горното, моля, уважаеми народни представители, да гласувате и приемете предложения законопроект.

Гр. София, 6 декември 1948 г.

Министър на строежите и пътищата: М. Сакеларов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение и допълнение на чл. 51 от закона за техническата компетентност

Параграф единствен. В края на чл. 51 от закона за техническата компетентност точката става запетая и след нея се добавят следните думи: «и които са завършили или ще завършат образованието си до края на 1950 г.»

Председателстващ Атанас Драгиев: Моля докладчика на законодателната комисия да докладва предложението на комисията.

Докладчик Цветана Киранова (н): (Чете)

« П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

на законодателната комисия при Великото народно събрание по законопроекта за изменение и допълнение на чл. 51 от закона за техническата компетентност

Комисията предлага на пленума на Великото народно събрание следното изменение: в параграф единствен на законопроекта, в добавката към чл. 51, която се прави със законния проект, цифрата «1950» да се замени с цифрата «1952».

Съображения. С предлаганото изменение се цели да се даде възможност да използват привилегията, която чл. 51 от закона за техническата компетентност дава, и ония народни синове — политзатворници, партизани и концлагеристи, които след завършване на отечествената война са постъпили в учебни заведения, както и за съобразяване със закона за висшето образование, което дава възможност на студентите да ликвидират с изпитите си най-късно две години след като са завършили семестриално.

Председател на законодателната комисия: Д-р Ив. Дашов.»

Другари народни представители и представители! След заседанието на комисията постъпиха някои нови предложения, затуй при второто четене на законопроекта комисията ще се уточни със своето предложение.

Председателстващ Атанас Драгиев: По законопроекта няма записани оратори, затова ще пристъпим към гласуването му.

Моля ония другари народни представители, които приемат на първо четене законопроекта, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Пристъпваме към точка трета от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за изменение на наказателния закон.

Моля докладчика да докладва законопроекта.

Докладчик д-р Пенчо Костурков (р): (Чете)

ЗАКОН

за изменение на наказателния закон.

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладваното заглавие на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков (р): (Чете)
«След чл. 351 се прибавя следната

Глава XXVIIIа

Хазартни игри

§ 1. Чл. 351а. Който устройва хазартна игра, участва в такава по какъвто и да е начин, подбужда към това други или им помага, както и този, който без надлежно разрешение устройва лотария, се наказва с тъмничен затвор до една година и с глоба до 200.000 лв.

Когато деецът е длъжностно лице — то се наказва при отегчаващи вината обстоятелства.

Парите и вещите, които са предмет на играта, както и тези, които са добити от нея или които се намерят в участващите в играта или в помещението, се конфискуват.

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни с § 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков (р): (Чете)
«§ 2. Членове 490 и 491 се отменят.»

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни с § 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към точка четвърта от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за трудово-производителните занаятчийски кооперации.

Моля докладчика да го докладва.

Докладчик Стоян Сюлемезов (к): Другарки и другари! Комисията разгледа наново законопроекта за трудово-производителните занаятчийски кооперации и направи в него следните изменения и допълнения.

В чл. 2 новата забележка, която гласи: «За краткост думите «трудово-производителна занаятчийска кооперация» могат да се заменят с думите «ТПЗК», се променя редакционно така: «За краткост думите «трудово-производителна занаятчийска кооперация» се означават с инициалите «ТПЗК».

В чл. 4, алинея втора, комисията беше предложила за образуването на трудово-производителни занаятчийски кооперации да са необходими вместо 7—15 души. Сега комисията се връща на първоначалния текст на законопроекта, т. е. трудово-производителни занаятчийски кооперации могат да се образуват най-малко от 7 души.

Към същия член комисията беше прибавила нова алинея. В тази нова алинея на четвъртия ред след думата «няколко» се прибавя думата «сродни», а след думата «бранш» на шестия ред изразът «има най-малко един правоспособен майстор» се заменя с изречение «повече от половината членове са правоспособни майстори».

Алинея трета към този член, която по предложение на комисията се заличаваше, сега остава наново.

Съображенията на комисията да направи това предложение по-рано, да не могат да се образуват трудово-производителни занаятчийски кооперации от 7 члена, беше да могат да се обхващат всички занаятчийци в ония населени места, където няма толкова занаятчийци за създаването на занаятчийска кооперация, в обща занаятчийска кооперация от сродни браншове. Това даваше възможност да се обхващат и по-малко от 7 занаятчийци, и 5 занаятчийци от даден бранш в дадено населено място. Така ние щяхме да имаме възможност да имаме една по-голяма кооперация, една истински народна кооперация, в която ще може да има по-голям контрол, ще може да има и счетоводител, който да завежда счетоводството, а не да търсим за 7 души, които образуват кооперацията, отделен счетоводител. Това бяха съображенията на комисията.

Др. Алексн Гогов повдигна въпрос, че занаятчийците обичали да образуват кооперации със занаятчийци, с които могат да се разбират. Ние знаем кои са тия занаятчийци. Това са занаятчийци, които до национализацията не искаха да влизат в трудово-производителните занаятчийски кооперации, които след национализацията вече искат да влизат в кооперациите и много от тях сега чакат да мине законопроектът, за да образуват занаятчийски кооперации от 7 души и впоследствие да се слушат вътре заедно и да не прибират останалите във занаятчийци, сиреч да образуват псевдокооперации.

Комисията имаше пред вид именно тези съображения, когато прие да може да се образуват занаятчийски кооперации най-малко от 15 члена, като даваше възможност на занаятчийците от малките населени места да образуват общи занаятчийски кооперации.

Но имайки пред вид, че трудовите производителни занаятчийски кооперации се утвърждават от съвета по кооперациите

към Министерския съвет по предложение на Министерството на комуналното стопанство.

Ефрем Митев (к): Който още не е създаден.

Докладчик Стоян Сюлемезов (к): Ще се създаде. — ... и Централния кооперативен съюз, ние смятаме, че Министерството на комуналното стопанство, Централният кооперативен съюз и Съветът по кооперациите при Министерския съвет няма да допуснат да се образуват лъжекооперации, ще допускат да се образуват кооперации от 7 души само тогава, когато наистина в дадено населено място няма повече от 7 души занаятчийци, които да образуват кооперацията.

По-надолу в предпоследния ред на чл. 5, първата алинея, изразът: «Поне един да бъде правоспособен майстор по съответния занаят» се заменява с изречение «повече от половината да бъдат правоспособни майстори по съответния занаят».

На четвъртия ред в новата алинея, която беше прибавена към същия член, след думата «няколко» се прибавя думата «сродни», а в последния ред изразът «най-малко един правоспособен майстор» се заменя с изречение «повече от половината членове са правоспособни майстори».

Другари! Смятам, че е необходимо да се дадат тук известни пояснения във връзка с отделите при всестранните кооперации. Другарят Алексн Гогов и др. Милков, когато минаваше законопроектът на първо четене, сметнаха, че законодателната комисия неоснователно е решила, че могат да се образуват занаятчийски отдели от 7 души. Тук има известни неясноти, които трябва да се уяснят. Другарите изхождаха от това, че в село ние нямаме много занаятчийци и затова obligателно отделите ще трябва да бъдат образувани от трима души. Но след разговорите, които имавме, аз останах с убеждението, че те са били с впечатлението, че тези занаятчийски отдели към всестранните кооперации се ръководят от общите събрания и от управителните съвети на всестранните кооперации. Това е едно тяхно съвсем погрешно схващане. Съгласно чл. 59 от закона за кооперациите, който беше приет по-рано, и чл. 3 от правилника за създаването на трудово-производителни занаятчийски отдели, отделите работят за своя сметка и риск, а съгласно чл. 60 от закона за кооперациите и чл. 30 от правилника отделите се управляват от свои стопански съвети и от свои общи събрания.

Ефрем Митев (к): И са юридическа личност.

Докладчик Стоян Сюлемезов (к): Да, и са юридическа личност. Не може, значи, общото събрание и управителният съвет на всестранната кооперация да ръководи отдела, който работи по принципа на кооперацията. Нищо общо нямат членовете на всестранната кооперация с отдела. Отделите се управляват най-малко от трима члена стопански съвет и трима члена надзорен съвет. Как може да се твърди тук, че е неоснователно предложението на законодателната комисия за увеличаване броя на членовете на трудово-производителния занаятчийски отдел от трима на седем души? Могат ли трима души да образуват отдел? Най-напред те не могат да имат нито стопански, нито надзорен съвет. Тук другарите смесват понятието «отдел» с понятието «предприятие» към всестранната кооперация. В ония населени места, където не могат да се съберат например седем души, понеже има само един или двама занаятчийци, занаятчийците образуват предприятие към всестранната кооперация, но не и отдел.

Също така другарите грешат и когато поставят въпроса за отделите към трудовите кооперативни земеделски стопанства. В трудовите кооперативни земеделски стопанства е прието по принцип да се приемат толкова занаятчийци, колкото са необходими да обслужват нуждите на самото трудово кооперативно земеделско стопанство. Значи, останалите занаятчийци ще трябва да образуват отдел към всестранната кооперация. Защото ако поставим всички занаятчийци в трудовото кооперативно земеделско стопанство и не са обособени в отдел, те ще получават за своите трудови нати занаятчийци и земеделски произведения и с това ще намаляват трудовете на самите членове на трудовото кооперативно земеделско стопанство. Разбира се, ония занаятчийци, които имат свои земи, ще си членуват в трудовото кооперативно земеделско стопанство, ще си работят навън занаята, а техните семейства ще работят в трудовото кооперативно земеделско стопанство.

Така че предложението, което направиха другарите Алексн Гогов и Милков — да си остане пак трима души да могат да образуват отдели при всестранните или трудово-производителните земеделски кооперации, е съвсем неоснователно и противоречи на правилника за създаването на трудово-производителни занаятчийски отдели и на чл. 60 от закона за кооперациите. Затова именно и комисията не прие това тяхно предложение и остави положението така, както го беше приела първоначално.

С тези изменения, направени от комисията, и с ония, които ви бяха съобщени по-рано, законопроектът за трудово-производителните занаятчийски кооперации добива следния вид: (Чете)

ЗАКОН

за трудово-производителните занаятчийски кооперации.

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни със заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стоян Сюлемезов (к): (Чете)**«Глава I****Цел и учредяване**

Чл. 1. Целта на настоящия закон е да улесни и подпомогне създаването и развитието на трудово-производителните занаятчийски кооперации.»

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни с подзаглавието и с чл. 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стоян Сюлемезов (к): (Чете)

«Чл. 2. Трудовата производителна занаятчийска кооперация е обществено-стопанска организация, в която членуват доброволно неограничен брой занаятчи, полузанаятчи и други трудещи се, с неограничен дялов капитал и при еднакви права и задължения, с цел да създаде с общи средства, взаимност, самопомощ и задружен труд производствено-промишлени предприятия и предприятия за занаятчийски услуги с висока техника и социалистическа организация на труда и по такъв начин да съдейства за общия подъем на стопанството.

Забележка. За краткост думите «трудова-производителна занаятчийска кооперация» се означават с инициалите «ТПЗК».

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни с чл. 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стоян Сюлемезов (к): (Чете)

«Чл. 3. Трудовата производителна занаятчийска кооперация, съответно отделът, има за задача:

а) да уедрява, машинизира и рационализира занаятчийското производство и предприятията за занаятчийски услуги;

б) да повишава квалификацията на членовете си, да увеличава производителността на труда и подобрява качеството на занаятчийското производство и услуги;

в) да поевтинява занаятчийското производство и услуги и

г) да подобрява трудовите и битовите условия на членовете си.»

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни с чл. 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стоян Сюлемезов (к): (Чете)

«Чл. 4. Трудовите производителни занаятчийски кооперации, съответно отдели, се образуват и действуват съгласно закона за кооперациите и разпорежданията на този закон.

За образуване на трудово-занаятчийска производителна кооперация са необходими най-малко 7 души, от които повече от половината трябва да бъдат правоспособни майстори по съответния занаят.

При кооперация с повече от 7 члена, на всеки пет члена в повече трябва да има най-малко двама правоспособни майстори.

Населени места, в които няма достатъчно необходимото число за образуване на кооперация, разрешава се образуването на обща трудово-производителна занаятчийска кооперация от няколко сродни бранша, като за всеки застъпен бранш повече от половината членове са правоспособни майстори.

Съветът за кооперациите при Министерския съвет одобрява образуването на кооперацията и нейния устав по предложение на Министерството на комуналното стопанство и благоустройството, след като вземе мнението на ЦКС.»

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни с чл. 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стоян Сюлемезов (к): (Чете)

«Чл. 5. Трудово-производителни занаятчийски отдели при всеотранни или трудово-производителни кооперации могат да се образуват по решение на общото събрание на кооперациите, ако има най-малко седем членове на кооперацията, които желаят да членуват в отдела, от които повече от половината да бъдат правоспособни майстори по съответния занаят.

Населени места, в които няма достатъчно необходимото число лица за образуване на трудово-производителен отдел, разрешава се образуването на общ ТПЗ отдел от няколко сродни бранша, като за всеки застъпен бранш повече от половината членове са правоспособни майстори.»

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни с чл. 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стоян Сюлемезов (к): (Чете)**«Глава II****Средства**

Чл. 6. Трудовите производителни занаятчийски кооперации, съответно отдели, набират своите средства от:

а) встъпителни вноски, които са еднократни и не подлежат на връщане;

б) дялов капитал;

в) фондове;

г) субсидии и дарения;

д) разни.»

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни с подзаглавието и с чл. 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стоян Сюлемезов (к): (Чете)

«Чл. 7. Трудовите производителни занаятчийски кооперации, съответно отдели, могат да създават делими фондове, средствата за които се отделят от остатъка от печатбата след отделяне съответните проценти, предвидени за задължителните фондове, установени в закона за кооперациите.

Сметките на участващите в делимите фондове се водят отделно.»

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни с чл. 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стоян Сюлемезов (к): (Чете)**«Глава III****Членове**

Чл. 8. Приемането на членовете става от общото събрание.»

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни с подзаглавието и с чл. 8, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стоян Сюлемезов (к): (Чете)

«Чл. 9. Изключването на членовете става от общото събрание. Управителният съвет, съответно стопанският съвет, има право да отстранява членовете до общото събрание за нарушения, които вляват след себе си изключване.

За времето, през което са отстранени, на членовете не се плаща възнаграждение. Такива членове, ако не бъдат изключени от общото събрание, могат да търсят вреди и загуби от членовете на управителния съвет, съответно стопанския съвет, които са гласували отстраняването.»

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни с чл. 9, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стоян Сюлемезов (к): (Чете)

«Чл. 10. Прекратилите членството си получават дяловия си капитал в пари, независимо от това, че при приемането им са внесли за дялов капитал машини, инструменти, съоръжения, материали и др.

Дължимите суми произхождащи от внесено имущество, могат да се изплащат на членовете съобразно сроковете, установени при приемането им.»

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни с чл. 10, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стоян Сюлемезов (к): (Чете)

«Чл. 11. Членовете и стажант-кооператорите са длъжни да работят в кооперацията, съответно отдела, през определеното работно време.

Същите не могат да упражняват във и отделно от кооперацията, съответно отдела, същата дейност, която е предмет на кооперацията, съответно отдела.»

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни с чл. 11, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стоян Сюлемезов (к): (Чете)

«Чл. 12. При прекратяване на членството си членовете са длъжни да изпълняват възложените им задачи по народостопанския план и по поети ангажименти спрямо трети лица.»

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни с чл. 12, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стоян Сюлемезов (к): (Чете)

«Чл. 13. Преминаването на членовете от една кооперация в друга или от един отдел в други в същото населено място или в различни населени места се извършва по взаимно съгласие между управителните съвети на двете кооперации, съответно двата отдела.

Членовете, които са задължени временно да постъпят на обществена или държавна служба или да отбият военна повинност, могат да запазят членството си в кооперацията, съответно отдела.»

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни с чл. 13, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стоян Сюлемезов (к): (Чете)

«Глава IV

Труд и разпределение на Дохода

Чл. 14. Всички работи в трудово-производителните занаятчийски кооперации, съответно отдели, се извършват с личния труд на членовете-кооператори.»

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни с подзаглавието и с чл. 14, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стоян Сюлемезов (к): (Чете)

«Чл. 15. Заплащането на труда става по норми, определени от съответните институти.»

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни с чл. 15, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стоян Сюлемезов (к): (Чете)

«Чл. 16. Чистият доход на трудово-производителните занаятчийски кооперации, съответно отдели, се разпределя съгласно закона за кооперациите.»

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни с чл. 16, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стоян Сюлемезов (к): (Чете)

«Чл. 17. От трудовия дивидент на стажант-кооператора се задържат 25% за специалните фондове при кооперацията, съответно отдела, и 25% за набиране на дяловия капитал, необходим за приемането му за редовен член на кооперацията, съответно отдела.»

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни с чл. 17, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стоян Сюлемезов (к): (Чете)

«Чл. 18. За правилното организиране и направляване на работата на трудово-производителната занаятчийска кооперация, съответно отдела, управителният съвет, съответно стопанският съвет, възлага на председателя, на членовете и на другите членове на кооперацията, съответно отдела, определени производствени, технически-контролни и административни задачи, за изпълнението на които носят пълна отговорност.

Правата и задълженията на отговорниците се определят в устава.»

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни с чл. 18, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стоян Сюлемезов (к): (Чете)

«Чл. 19. Трудово-производителните занаятчийски кооперации, съответно отдели, могат да вземат наети работници за спомагателни работи в кооперацията или за такива, за които се изискват специални знания (инженери, техници, сметководители и др.). Числото на тия наети работници не може да надвишава 10% от броя на членовете.

За извънредна работа (сезонна и др.), с разрешение на съответния кооперативен съюз и околийския народен съвет, могат да се наемат и повече работници.

Наемните работници, работили не по-малко от три месеца през годината непрекъснато, участвуват при разпределение на трудовия дивидент, като 50% от припадналата им се част от трудовия дивидент се отнася в резервния фонд на кооперацията, съответно отдела, и 50% се изплаща на същите. Редът на изплащането се определя с устава.»

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни с чл. 19, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стоян Сюлемезов (к): (Чете)

«Глава V

Привилегии и насярчания

Чл. 20. Освен от привилегиите, установени със закона за кооперациите, трудовите производителни занаятчийски кооперации, съответно отдели, се ползват и от следните привилегии и насярчания:

а) освобождават се от заплащането на държавни данъци, такси, налози и др. през първата година, от учредяването на кооперацията, съответно отдела. Дължимите суми се внасят в резервния фонд на кооперацията, съответно отдела;

б) внесените в кооперацията, съответно отдела, имуществата (движими и недвижими имоти, машини и др.), се освобождават от всякакви данъци, бери, такси, герб и др.;

в) получават безвъзмездно за вечно ползуване държавни места за построяване на работилници, административни сгради,

жилища и др., а така също и други държавни недвижими имоти;

д) ползват се с предимство при снабдяването им с работно помещение по реда на закона за наемите;

е) членовете им се освобождават от данък върху общия доход за годината, която предхожда влизането им в кооперацията, съответно отдела, като членове.»

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни с подзаглавието и с чл. 20, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стоян Сюлемезов (к): (Чете)

«Глава VI

Наказателни мерки

Чл. 21. Членове на трудово-производителните занаятчийски кооперации, съответно отдели, се наказват с глоба от 500 до 20.000 лв., ако деянието не подлежи на по-тежко наказание по други закони за нарушения, отнасящи се до:

- а) безпричинно отсъствие от работа;
- б) безпричинно закъснение на работа;
- в) безпричинно напускане на работа;
- г) за непристойно държане;
- д) за пиянство;
- е) за недоброкачествени и незакомплектувани стоки на пазара;
- ж) за похабяване на материали;
- з) за нарушение на основните стандарти;
- и) за други нарушения на трудовата дисциплина.

При нанасяне на материални щети, освен глобата, членовете заплащат и стойността на нанесената щета.»

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни с подзаглавието и с чл. 21, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стоян Сюлемезов (к): (Чете)

«Чл. 22. Глоби до 1000 лв. се налагат от управителния съвет на ТПЗК, а за отделите — от стопанския съвет и са окончателни. Глоби над 1000 лв. по съставени актове се налагат с постановление от министъра на комуналното стопанство и благоустройството или от утълномоощено от него лице. Постановленията за глоби до 5.000 лв. са окончателни, а над 5.000 лв. се обжалват по реда на книга VI, глава V, от закона за наказателното съдопроизводство. Събраните глоби се отнасят в резервния фонд на ТПЗК, съответно отдела.

Членовете, на които са поверени кооперативни вещи, материали и ценности или са натоварени с други задачи от материален характер, се наказват като държавни служители за извършените от тях престъпления.»

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни с чл. 22, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стоян Сюлемезов (к): (Чете)

«Глава VII

Общи положения

Чл. 23. Прилагането на настоящия закон се възлага на Министерството на комуналното стопанство и на Съвета на кооперациите при Министерския съвет.»

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни с подзаглавието и с чл. 23, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стоян Сюлемезов (к): (Чете)

«Чл. 24. Съществуващите до влизане в сила на този закон занаятчийски кооперации се запазват, независимо от това дали отговарят на изискванията му, като се задължават в срок от 6 месеца от влизане на закона в сила да съобразят уставите си с изискванията на същия. В противен случай кооперацията се прекратява съгласно чл. 66 от закона за кооперациите.»

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни с чл. 24, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Стоян Сюлемезов (к): (Чете)

«Чл. 25. За приложението на настоящия закон се издава правилник, одобрен от Министерския съвет.»

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни с чл. 25, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

С приемането на този закон дневният ред на днешното заседание е изчерпан. Следващото заседание ще се състои утре, 16 февруари, 15 ч., при следния дневен ред:

Първо четене на законопроектите:

1. За допълнение на чл. 6 от наредбата-закон за отпускане помощи на семействата на убитите и починали военни чинове и чиновници във войната срещу германците.

2. За учредяване «Фонд за подкрепа и грижи за българските занаятчии — ОЗИПС».

Второ четене на законопроекта за изменение и допълнение на чл. 51 от закона за техническата компетентност.

Моля ония другари народни представители, които са съгласни с прочетения дневен ред за утре, да вдигнат ръка. Мнозинство. Съборието приема.

Обявявам заседанието за закрито.

(Закрито в 16 ч. 17 м.)

Подпредседател: **АТАНАС ДРАГИЕВ**

Секретари: { **ТОДОР ТИХОЛОВ**
ЕФРЕМ МИТЕВ

Началник на Стенографското отделение: **ТОДОР АНГЕЛИЕВ**